JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN (Online): 2822-048X

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

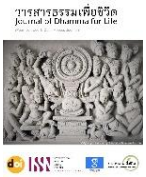

Original Research Article DOI: 10.14456/jdl.2025.88

Repeated Juvenile Delinquency: A Case Study of Samutsakhon Juvenile and Family Court

การกระทำผิดซ้ำของเยาวชน: ศึกษาศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสมุทรสาคร

Sakon Jindachotsiri[1]*, Korn Kangsadanporn[2]

สกล จินดาโชตสิริ[1]*, กรณ์ กังสดารพร[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. **Sakon Jindachotsiri***
สกล จินดาโชตสิริ*
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง
วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต
Business and Politics, College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand.
Email: tj_sakon@hotmail.com

2. **Korn Kangsadanporn**
กรณ์ กังสดารพร
วิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยรังสิต
College of Leadership and Social Innovation, Rangsit University, Thailand.
Email: korn.kang@gmail.com

คำสำคัญ:
กระทำผิดซ้ำของเยาวชน; กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู; ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร

Keywords:
Repeated Juvenile Delinquency; Rehabilitation Process; Samutsakhon Juvenile and Family Court

Article history:
Received: 12/07/2024
Revised: 15/09/2024
Accepted: 07/12/2024
Available online: 25/03/2025

How to Cite:

Jindachotsiri, S. & Kangsadaporn, K. (2025). Repeated Juvenile Delinquency: A Case Study of Samutsakhon Juvenile and Family Court. *Journal Dhamma for Life, 31*(1), 508-528.

ABSTRACT

This research aims to 1) study the factors contributing to repeated juvenile delinquency, and 2) propose preventive measures against it. This study employs a qualitative approach through in-depth interviews with key informants, using purposive sampling to select seven individuals, and focus group discussions involving eight participants. The study found that the factors contributing to repeated juvenile delinquency can be divided into two categories: internal factors, including adolescent recklessness, peer influence, lack of awareness of consequences, and intellectual ability; and external factors, including family relationships, economic situation, social media, and education and employment. The proposed preventive measures against repeated juvenile delinquency include strict law enforcement, amending and setting penalties to create awareness and social responsibility, assessing the real problems of repeat juvenile offenders to formulate appropriate rehabilitation plans, integrating efforts across all sectors through network-based cooperation, and developing juvenile and family court counseling centers with training in psychology, understanding juvenile issues without expectations, and developing shared knowledge through case conferences.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ และ 2) นำเสนอแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 ราย และการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 รายผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน คือ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1. ความคึกคะนองของวัยรุ่น 2. การคบเพื่อน 3.การขาดความตระหนักรู้ในผลการกระทำ 4. ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และ2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว 2. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ 3. สื่อสังคมออนไลน์ และ 4. การศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน ได้แก่ 1.ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ปรับปรุงแก้ไขและกำหนดบทลงโทษให้เกิดความตระหนักรู้และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม 2. ด้านการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การสำรวจสภาพปัญหาที่แท้จริงของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำจะสามารถกำหนดแผนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเยาวชนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม 3.ด้านการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน ควรมีการบูรณาการร่วมกันในลักษณะการทำงานแบบเครือข่าย และ 4.ด้านการพัฒนาศักยภาพศูนย์ให้คำปรึกษาฯของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร เช่น การอบรมด้านจิตวิทยา การสร้างความเข้าใจในปัญหาของเยาวชนที่ปราศจากความคาดหวัง การพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกันในรูปแบบ Case Conference เป็นต้น

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนได้ก้าวเข้าสู่สภาวะที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยการกระทำความผิดซ้ำมีปัจจัยทางสังคมที่หลากหลายและมีความซับซ้อนมากกว่าการกระทำความผิดในครั้งแรก โดยอาจมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงรูปแบบการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรง โดยสามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่อายุยังน้อย ซึ่งปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างเหมาะสม ซึ่งกระทบต่อประเทศชาติที่จะสูญเสียทรัพยากรบุคคลในอนาคต ความเสื่อมทางโครงสร้างสังคม ค่านิยม และวัฒนธรรม งบประมาณในการดำเนินภารกิจในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชน ความสูญเสียและความเดือนร้อนของ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดของเยาวชน และความไม่เชื่อมั่นต่อระบบกระบวนการยุติธรรมไทย เป็นอย่างมาก ซึ่งทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันเพื่อรีบดำเนินแก้ไขอย่างเร่งด่วน

โดยจากข้อมูลรายงานสถิติทางคดีทางอาญา พ.ศ. 2565 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่ได้มีการจัดทำสถิติ) พบว่า จำนวนคดีที่เยาวชนถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 12,192 คดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามฐานความผิด พบว่า คดีส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มีจำนวน 4,885 คดีคิดเป็นร้อยละ 40.07 ของคดี ทั้งหมด รองลงมา เป็นคดีที่มีฐานความผิดอื่นๆ เช่น พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 และ พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ.2478 นอกจากนั้น เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มีจำนวน 1,828 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มีจำนวน 1,695 คดี เป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 612 คดี และเป็นเป็นคดีที่มีฐานความผิดเกี่ยวกับ ความมั่นคง ความสงบสุข เสรีภาพ และการปกครอง จำนวน 407 คดีซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.99 13.90 5.02 และ 3.34 ตามลำดับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2565) ดังรูปที่ 1

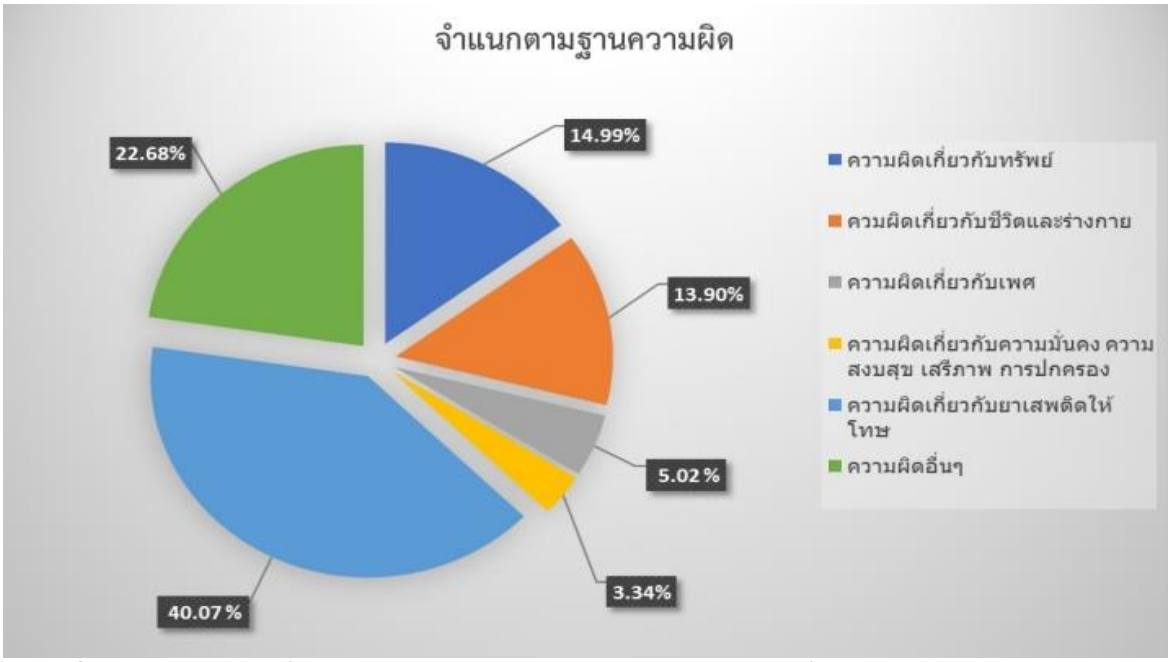

รูปที่ 1 ร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศปีงบประมาณ 2565 จำแนกตามฐานความผิด

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2565

และพบว่า จากสถิติเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมแล้วกระทำผิดและถูกจับกุมซ้ำภายหลังได้รับการปล่อยตัว โดยตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นระยะเวลา 1 ปี, 2 ปี และ 3 ปี ภายหลังปล่อยตัว จากศูนย์ฝึกและอบรม ตั้งแต่ พ.ศ. 2559 – 2565 ดังรูปที่ 2

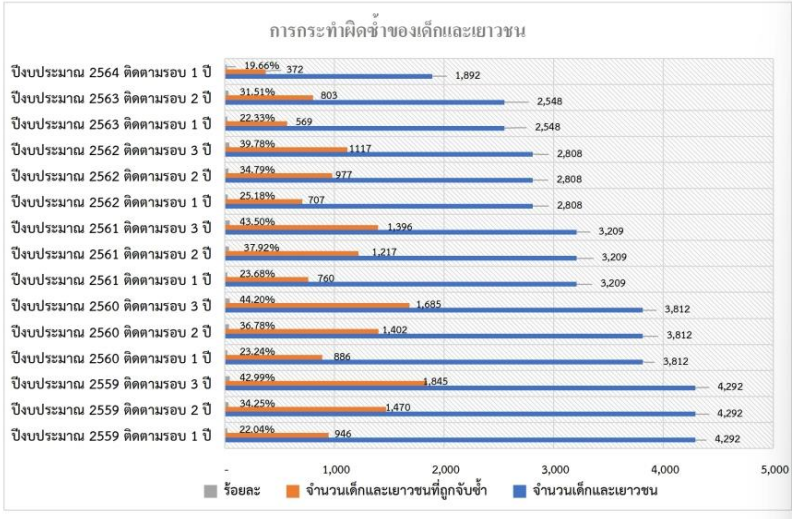

รูปที่ 2 จำนวนและร้อยละการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลักจากได้รับการปล่อยตัว

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2565

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถิติการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัวจะมีแนวโน้มที่ลดลง แต่จากปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น สถิติของเยาวชนได้กระทำความผิดซ้ำในปัจจุบันนั้นยังไม่สอดคล้องกับกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นจริงและยังคงมีอยู่มาก จากข้อมูลสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาอายุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในห้วงปี พ.ศ. 2559 - 2566 จะเห็นได้ว่าแนวโน้มการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในคดีอุกฉกรรจ์ ชีวิตหรือร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีแนวโน้มสูงขึ้น และเกณฑ์อายุของเยาวชนที่กระทำผิดในคดีอาญานั้นมีแนวโน้มลดลง จากเดิมอยู่ในช่วงอายุ 16-17 ปี แต่ในปัจจุบันอยู่ในช่วงอายุ 12-13 ปี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กองสารนิเทศ, 2567) ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำที่อาจจะมีแนวโน้มสูงขึ้นในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่สร้างอิทธิพลและแรงกระตุ้นสำคัญที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน ผ่านแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนที่ศึกษาต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพจากรากเหง้าของสาเหตุปัญหาที่แท้จริง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) ซึ่งในทางอาชญาวิทยานั้น จะไม่เรียกการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่าเป็น “อาชญากร” แต่จะใช้คำว่า “การกระทำความผิด” ผู้วิจัยได้รวบรวมคำนิยามของคำว่าการกระทำความผิดของเยาวชน อรอุมา วชิรประดิษฐ์พร (2555, อ้างถึงใน อภิวุฒิ นะวาระ, 2560)

โดยสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน อาจเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ยั่วยุให้เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดตลอดจนสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพ อนามัย ปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรม หรือปัญหาอื่น ๆ ซึ่งการทราบถึงปัญหาและสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงแนวทางในการพิจารณาคดีอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการบำบัดแก้ไขพฤติกรรม และป้องกันไม่ให้กระทำผิดได้ (ประเทือง ธนิยผล, 2555) ดังนี้

1) สาเหตุจากตัวเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจำนวนมาก พบว่ามีปัญหาด้านร่างกายและจิตใจที่ผิดปกติจากปัญหาพิษสุราเรื้อรัง ที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน อุปนิสัยบางอย่างและโรคที่สามารถถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกหลาน ลักษณะทางพันธุกรรมที่สามารถถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกหลานได้ ทำให้เด็กมีปมด้อย มีพฤติกรรมก้าวร้าวและต่อต้านบรรทัดฐานของสังคม มองโลกแตกต่างไปจากคนปกติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เด็กมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดได้ง่ายขึ้น

2) สาเหตุจากสภาพแวดล้อม โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัวเพื่อนบ้าน ชุมชน โรงเรียน เพื่อน รวมทั้งสภาพสังคมทั่วไป ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สื่อมวลชน และอื่น ๆ ครอบครัวและบ้าน เป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรก ในการสร้างลักษะนิสัย และบุคลิกภาพของเด็ก ถ้าครอบครัวไม่มีความสุข ขาดความรักขาดการเอาใจใส่ เด็กก็จะหันไปหาเพื่อนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ซึ่งอาจชักชวนไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย ครอบครัวแบบนี้เรียกว่า “ครอบครัวบกพร่อง”

3) สภาพแวดล้อมและอิทธิพลจากชุมชน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เด็กที่เติบโตมาในละแวกบ้านที่มีสิ่งแวดล้อมไม่ดีจะมีแนวโน้มสู่การกระทำความผิดได้โดยง่าย

4) สาเหตุทางเศรษฐกิจ สังคมที่ประชาชนมีมาตรฐานการครองชีพสูง ส่งผลให้ค่าครองชีพสูงขึ้นตามมา ครอบครัวส่วนใหญ่ ก็จะประสบปัญหาเศรษฐกิจ เพราะรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายค่าเลี้ยงดู เด็กต้องออกไปทำงานนอกบ้านไม่ได้ศึกษา คบเพื่อนฝูงไม่ดี จนนำไปสู่พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและการก่ออาชญากรรม

5) สาเหตุจากสื่อมวลชน พฤติกรรมจากสื่อมวลชนและความเจริญทางเทคโนโลยีของการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กได้รับรู้สิ่งที่ล่อแหลมและกระตุ้นไปในทางผิดศีลธรรม และเนื่องจากความอ่อนต่อโลกและวุฒิภาวะที่ยังไม่เติบโต มีความอยากลอง มีค่านิยมที่ผิด ๆ ชอบการเลียนแบบ

6) สาเหตุจากยาเสพติด เป็นบ่อเกิดของอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กที่สำคัญ ปัจจุบันเนื่องจากเด็กและเยาวชนตกเป็นทาสของยาเสพติดและสารเสพติด มีจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และพบว่าอายุเฉลี่ยน้อยลง ด้วยความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง เมื่อติดยาเสพติดแล้ว ก็จะกระทำผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งยาเสพติด

7) สาเหตุจากเรื่องเพศ เด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้รับรู้และถูกกระตุ้นในเรื่องเพศจากสื่อต่าง ๆ ทำให้เกิดความอยากรู้อยากทดลองมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร มีหลายรายที่ได้เสพสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศแล้วหาโอกาสกระทำผิดทางเพศ เช่น ข่มขืนผู้อื่น หรือก่ออาชญากรรม ลักทรัพย์ วิ่งราว ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น

2. ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน (Related Criminology Theories)

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

Aker (1985) ได้พัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้มาจากหลักการสำคัญในทฤษฎีของ Sutherland โดยได้ตั้งทฤษฎีนี้ว่า “ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม” ซึ่งสามารถอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมต่างๆได้เกือบทุกรูปแบบ โดยครอบคลุมถึงการติดยาเสพติด การติดสุรา พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ อาชญากรรมคอปกขาว องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อาชญากรรมรุนแรง ความบกพร่องทางจิต ดังนั้น พฤติกรรมการกระทำความผิดของเยาวชนเกิดส่วนใหญ่นั้นเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่บ่มเพาะด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเป็นระยะเวลานาน และการให้การยอมรับบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือกระทำผิดกฎหมาย

2.2 ทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory)

Becker (1963) เชื่อว่า สังคมนั้นไม่เพียงแต่ลงโทษผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้น แต่ยังห่างเหินจากผู้ที่เบี่ยงเบน โดยถือว่า ผู้เบี่ยงเบนนั้นเป็นคนนอกคอก คบไม่ได้ เป็นคนเลว จึงเท่ากับเพิ่มแรงกดดันให้ผู้เบี่ยงเบนมากขึ้น อย่างไรก็ตามการตราหน้าหรือการตีตราผู้กระทำผิดหรือ ผู้ที่เคยกระทำผิดนั้นไม่เป็นผลดี มีแต่จะผลักให้ผู้กระทำผิดลงเหวไปในทางที่ไม่ดีมากขึ้น แม้จะกลับตัวเป็นคนดีแล้วก็ตามสังคมก็ไม่ยอมรับ พวกเขาจึงไม่มีทางเลือกและไม่มีโอกาสอีกต่อไป การตีตราจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำซาก และยังส่งผลให้ผู้กระทำผิดก่ออาชญากรรมที่มีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ (อัจฉรียา ชูตินันทน์, 2561) ดังนั้น เมื่อเยาวชนได้กระทำความผิด และก้าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือการส่งไปยังศูนย์ฝึกอบรม ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่มักจะไม่ให้การยอมรับ เลือกปฏิบัติ ดูถูก เหยียดยาม ซ้ำเติม ส่งผลให้เยาวชนนั้นต้องกลับมาสู่สังคมเดิม ๆ จนทำให้เกิดโอกาสที่จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจนนำไปสู่กระทำผิดซ้ำได้อีก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

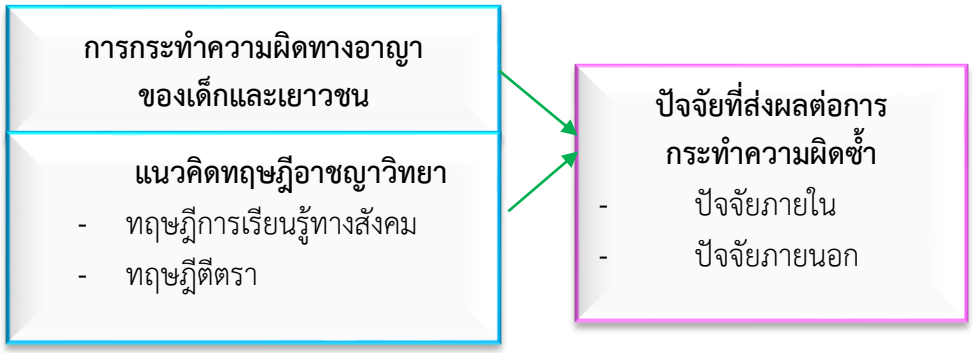

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ
2) เพื่อนำเสนอแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 15 ราย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)		
1) กลุ่มเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ		
รายละเอียด	**คุณสมบัติ**	**จำนวน (ราย)**
เยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ	เป็นเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ครั้งที่ 2-3) โดยไม่จำกัดฐานความผิด	3
2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ		
รายละเอียด	**คุณสมบัติ**	**จำนวน (ราย)**
นักจิตวิทยาปฏิบัติการ/ชำนาญการ	มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแนะนำเด็ก เยาวชน และครอบครัว และปฏิบัติหน้าที่ในสายงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี	2

อดีตผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร	มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่า 5 ปี	1
ผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ไม่ต่ำกว่า 5 ปี	1
การสนทนากลุ่ม (Focus Group)		
รายละเอียด	**คุณสมบัติ**	**จำนวน (ราย)**
3) กลุ่มผู้ให้คำปรึกษาของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร		
1. นักจิตวิทยา 2. ผู้พิพากษาสมทบ	มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา แนะนำเด็ก เยาวชน และครอบครัว และปฏิบัติหน้าที่ในสายงานไม่ต่ำกว่า 3 ปี	3 5
รวมจำนวนทั้งสิ้น		**15**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยการศึกษาจากเอกสาร หนังสือ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้บอกเล่าถึงประสบการณ์ได้อย่างอิสระ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยแบ่งประเด็นที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์สำหรับเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ ประกอบด้วยประเด็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นจากประสบการณ์ ความรู้สึก และปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ 2) แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของ กระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนผู้กระทำความผิด และ 3) แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและทัศนคติต่อกระบวนการของศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และรักษาสิทธิส่วนบุคคล โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ใช้นามสมมติแทนชื่อจริงของผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่อย่างใด

3. การรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

โดยรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสนทนากลุ่มโดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการข้อมูล ดังนี้

1) ทำหนังสือจากวิทยาลัยผู้นำและนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 2 จังหวัดราชบุรี

2) เมื่อผู้วิจัยได้รับอนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะส่งแบบสัมภาษณ์ให้นักจิตวิทยาดำเนินการตรวจสอบก่อน (ในกรณีกลุ่มเยาวชนผู้กระทำความผิดซ้ำ) และส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการสัมภาษณ์ โดยต้องได้รับอนุญาตและความยินยอมจากผู้ปกครองและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3) ก่อนการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยจะอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ก่อนการดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน หากผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่สะดวกให้ข้อมูลในประเด็นใดก็จะเป็นไปตามความสมัครใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสามารถขอยุติการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา

4) ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์เท่านั้น เพื่อรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ผลการศึกษาต่อไป

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ สถิติ บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ หนังสือ ตำรา แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์จากเนื้อหา (Content Analysis) แบบแยกประเด็นข้อมูลในลักษณะแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่อง การกระทำผิดซ้ำของเยาวชน: ศึกษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบที่สำคัญในผลการศึกษาและสรุปการศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนต่อไป

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนในปัจจุบัน

ในปัจจุบันแม้ว่าสถิติการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัว จะมีจำนวนแนวโน้มคดีที่ลดลง แต่ในทางกลับกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนที่เป็นความผิดในคดีอาญานั้น ส่งผลให้เยาวชนกลับเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นเยาวชนที่มีอายุน้อยลง ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาโครงสร้างทางสังคม ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างอิทธิพลหรือเป็นแรงกระตุ้นการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนในทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ความเป็นวัยรุ่นที่คึกคะนอง อยากรู้อยากลอง สภาพแวดล้อม สภาพสังคม ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ขาดความดูและเอาใจใส่ การเห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากคนใกล้ชิด ความสนิทสนมกับกลุ่มเพื่อนหรือรุ่นพี่ เป็นต้น ที่แสดงออกมาเป็นการกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยมีจำนวนคดีที่เยาวชนเป็นผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้นมากขึ้น และมีลักษณะพฤติการณ์ที่มีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการกระทำผิดของผู้ใหญ่ เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ การกระทำความผิดเกี่ยวกับจราจร การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การใช้ความรุนแรงเป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อคนสังคม ผู้เสียหาย ครอบครัวของผู้เสียหาย และครอบครัวของเยาวชนเอง รวมไปถึงการสูญเสียโอกาสต่างๆในสังคมและสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันจะเป็นกำลังที่สำคัญในอนาคต

จากสถานการณ์การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนในปัจจุบันนั้นกลายเป็นปัญหาระดับชาติ ที่ต้องดำเนินการพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในระดับนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริงในการลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและต้องมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของเยาวชน

2. ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ

จากข้อเท็จจริงในพฤติการณ์ของคดีตามที่ได้กล่าวในข้างต้น พบว่าพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เกิดขึ้นจากหลายปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายใน

โดยปัจจัยภายในหรือทางกายภาพที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ เช่น อายุ เพศ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด ระดับความสามารถทางเชาว์ปัญญา การพัฒนาทางร่างกายหรือจิตใจ การตัดสินใจ จิตสำนึก อารมณ์ ความต้องการ เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายในที่ส่งผลและสร้าง อิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน มีปัจจัยหลักที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) ความคึกคะนองของวัยรุ่น โดยในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงอายุที่เริ่มพัฒนาจากวัยเด็กก้าวสู่สังคมที่กว้างขึ้นจากเดิมเริ่มพบปะผู้คนภายนอกมากยิ่งขึ้น ขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิต ขาดวุฒิภาวะ ขาดการคิดไตร่ตรองแบบมีเหตุผล ขาดความยับยั้งชั่งใจ มีความอยากรู้อยากลอง มีความกล้าที่จะลองสิ่งใหม่ที่ไม่เคยได้ทำ ต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นยอมรับ มีพฤติกรรมเลียนแบบจากบุคคลที่ใกล้ชิดหรือสื่อต่าง ๆ และมีความรู้สึกที่มีความตอบสนองไวต่อสิ่งยั่วยุหรือสิ่งเร้ามากกว่าในช่วงวัยอื่น ๆ

(2) การคบเพื่อน วัยรุ่นหรือเยาวชนนั้นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้สิ่งใหม่รอบตัว โดยจะเริ่มสั่งสะสมพฤติกรรมจากบุคคลใกล้ชิด ซึ่งในช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยที่เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ครอบครัว โดยมักจะเป็นเพื่อนหรือรุ่นพี่จากโรงเรียน ละแวกบ้านหรือชุมชน หรือต่างถิ่น ด้วยความถี่ของระยะเวลาที่ได้ใช้ร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในช่วงวัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ส่งผลให้เกิดความสนิทสนม ไว้ใจหรือเชื่อใจในการให้คำปรึกษาหรือรับฟังเรื่องราวต่างๆ ทั้งปัญหาทุกข์สุขทั่วไปรวมไปถึงความลับต่าง ๆ

โดยในช่วงวัยรุ่นมักจะให้ความสำคัญกับเพื่อนหรือรุ่นพี่มากเป็นพิเศษ ซึ่งสร้างอิทธิพลต่อความรู้สึก การตัดสินใจ การกระทำ และค่านิยม จึงทำให้ไม่สามารถปฏิเสธคำขอร้องได้ เนื่องจากเกิดความกลัวการสูญเสียหรือสร้างความขัดแย้งต่อสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนหรือรุ่นพี่ ซึ่งเยาวชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นการกระทำผิดครั้งแรกส่วนใหญ่ในคดียาเสพติด หรือคดีชีวิตและร่างกาย เกิดจากการชักชวนของเพื่อน หรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด

(3) การขาดความตระหนักรู้ในผลการะทำ ในช่วงวัยเด็กนั้นมีครอบครัวที่คอยดูแล ยังไม่ได้มีการเข้าสังคม เมื่อกระทำผิดเล็กน้อยอาจจะไม่ได้รับการอบรมหรือตักเตือนว่าเป็นสิ่งที่ผิด จึงอาจทำให้เกิดความเข้าใจว่าสิ่งที่ทำนั้นจะไม่ได้รับการลงโทษ เมื่อก้าวเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น จึงมีความกล้าที่จะกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการคิดไตร่ตรอง และขาดทักษะในการดำเนินชีวิต โดยไม่รู้ว่าสิ่งที่กระทำนั้นมีผลต่อตนเอง ครอบครัว คนในสังคม หรือการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

(4) ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา หรือความบกพร่องบางประการ เยาวชนบางส่วนที่ได้กระทำความผิดนั้น มีปัจจัยมาจากความสามารถทางเชาวน์ปัญญา โดยพบว่า เยาวชนที่มีระดับเชาวน์ปัญญา (IQ) ต่ำ

กว่าเกณฑ์เฉลี่ย (IQ ช่วง 70-89) ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (Low average) จะประสบปัญหาทางด้านการศึกษา กลุ่มเพื่อนก็อาจจะมีการล้อเลียนจนเด็กรู้สึกด้อย เก็บกด ไม่มีตัวตนในชั้นเรียน จึงแสวงหาตัวตนจากกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาหรือมีลักษณะบุคลิกหรือนิสัยที่คล้ายคลึงกัน ทั้งด้านความสนใจ ความรู้สึก ความต้องการ จนนำไปสู่การรวมตัวกัน และสร้างแรงสนับสนุนในกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากการกระทำผิดเล็กน้อยไปถึงการกระทำผิดที่ร้ายแรง ทั้งนี้ พบว่าเด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับคาบเส้น (Borderline) (IQ 70-79) เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงในการถูกชักจูงไปกระทำผิดได้ง่าย

2.2 ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ เช่น สภาวะปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำ สถานการณ์โรคระบาดอุบัติใหม่ (Covid-19) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในโครงสร้างทางสังคม ความสัมพันธ์ในสถาบันครอบครัว บุคคลที่มีความใกล้ชิด สื่อสังคมออนไลน์ ระดับการศึกษา ชุมชนที่อยู่อาศัย ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานที่อโคจร บทลงโทษ ช่องว่างทางกฎหมาย เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยภายนอกที่ส่งผลและสร้างอิทธิพลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน โดยมีปัจจัยหลักที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ซึ่งสามารถส่งผลกระทบตลอดทั้งช่วงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ได้แก่ การหย่าร้างของบิดามารดา การใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิต การกระทำที่เป็นการละเมิดต่อเยาวชน และการส่งเสริมหรือสนับสนุนในทางที่ผิด การเกิดความเจ็บป่วย การติดยาเสพติดหรือติดสุราเรื้อรัง ปัญหาด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจของคนในครอบครัว ความไม่พร้อมหรือการไม่มีวุฒิภาวะที่เพียงพอของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเยาวชน จนนำไปสู่การขาดความสัมพันธ์ทางด้านบวกให้แก่เยาวชน เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ การสร้างจิตสำนึกที่ดี การสนับสนุนที่ดี การให้คำปรึกษาชี้แนะ การสื่อสารอย่างมีเหตุผล การอบรมตักเตือน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิต การเอาใจใส่และมีร่วมร่วมในปัญหาต่างๆ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน เป็นต้น

(2) ด้านสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ที่ผ่านมาส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจโลกเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการว่างงาน ภาระหนี้สิน และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ปกครองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาหนทางในการหาเลี้ยงชีพ ทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย ไม่สามารถดูแลเอาใจใส่เยาวชนได้ รวมไปถึงมีส่งเสริมให้เยาวชนกระทำผิดเพื่อหารายได้ เช่น การลักทรัพย์ การบังคับใช้แรงงาน การค้าประเวณี การส่งของผิดกฎหมาย เป็นต้น

(3) ด้านสื่อสังคมออนไลน์ ปัญหาด้านสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนั้น เกิดช่องโหว่ที่ทำให้เยาวชนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารต่างๆในด้านที่ไม่เหมาะสม ผ่านอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความคิด พฤติกรรม และความปลอดภัยของเยาวชนเป็นอย่างมาก เช่น การใช้ความรุนแรง การฆ่าตัวตาย การเข้าถึงสื่อลามกอนาจาร การเข้าถึงวิธีการใช้อาวุธปืนหรือซื้อขายยาเสพติด การเข้ากลุ่มลับต่าง ๆ ที่มีลิทธิความเชื่อ และมีค่านิยมที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย การพนันออนไลน์ การขายสินค้าผิดกฎหมาย การเสพข่าวปลอม การเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัยและรวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าที่เป็นมิจฉาชีพ ที่นำไปสู่การถูกล่อลวง ข่มขู่ และคุกคาม การกลั่นแกล้งทางออนไลน์จากการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวทางออนไลน์ เป็นต้น

(4) ด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ เยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จะส่งผลกระทบให้เยาวชนเสียโอกาสในการศึกษา เนื่องจากต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน จากการมีพฤติกรรมการกระทำผิดในสถานศึกษา เช่น การทะเลาะวิวาท การนำยาเสพติดเข้ามาในโรงเรียน หนีเรียน ผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ เป็นต้น เมื่อเยาวชนได้ออกจากโรงเรียนแล้วในบางรายจึงไม่ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง ส่งผลให้ต้องหันไปประกอบอาชีพที่ไม่เป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งมีความเสี่ยงอันนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย เช่น การประกอบอาชีพรับจ้างการใช้แรงงาน พนักงานรายวันในสถานบันเทิง รวมถึงการถูกชักจูงไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายได้ผลตอบแทนสูง เช่น ลักลอบขนส่งยาเสพติด การค้าประเวณี เป็นต้น

3. แนวทางการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน

3.1 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายตามแนวคิดของระบบกระบวนการยุติธรรม ภายใต้บริบทที่ผู้กระทำผิดเป็นเยาวชน ซึ่งมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น วุฒิภาวะ อารมณ์ การควบคุมตนเอง การคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองถึงผลกระทบการการกระทำ ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตไม่มากเพียงพอ เป็นต้น อีกทั้งเชื่อว่าเยาวชนยังคงมีพื้นฐานความคิดจิตใจและจิตสำนึกที่แตกต่างกันจากสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เยาวชนเติบโต ทำให้เยาวชนผู้กระทำผิดที่สำนึกในการกระทำผิด ควรได้รับโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ จึงทำให้เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายนั้นเข้าสู่ระบบกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชน ซึ่งกฎหมายได้ให้การคุ้มครองและมีบทลงโทษที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่

ซึ่งในปัจจุบันการบังคับใช้กฎหมายในระบบกระบวนการยุติธรรมจำเป็นที่จะต้องใช้ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเยาวชนนั้น อาจมีประสิทธิภาพในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายกับเยาวชนให้เข้าสู่ระบบกระบวนการยุติธรรมได้ทุกคน ซึ่งในส่วนของเยาวชนที่การกระทำผิดซ้ำนั้นมีสาเหตุจากปัจจัยหลักที่แท้จริง คือ ปัญหาสภาพสังคม ปัญหาครอบครัว และปัญหาสภาพทางเศรษฐกิจ

3.2 ด้านการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

เมื่อเยาวชนที่กระทำผิดก้าวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษามีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาความผิดนั้นอย่างถี่ถ้วน และไม่สามารถใช้มาตรฐานในการลงโทษเยาวชนในรูปแบบเดียวกันได้ เช่น เยาวชนที่ถูกจับกุมและถูกเข้ากระบวนการยุติธรรมพร้อมกัน ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้เยาวชนคนหนึ่งคนใดพ้นจากการถูกพิพากษา เพราะสามารถแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพัฒนาการตนเองให้ดีขึ้น ในขณะที่เยาวชนอีกคนหนึ่งอาจถูกพิพากษาให้ส่งเข้าศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จึงทำให้การวิเคราะห์สภาพจิตสำนึก การประเมินสภาพ การสำรวจสภาพปัญหา สาเหตุ และปัจจัย ที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินกำหนดแผนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเยาวชนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยการให้คำปรึกษาแนะนำ การบำบัดด้านจิตวิทยา การเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผลจากการติดตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชน พบว่า เยาวชนมีการปรับเปลี่ยนความคิดนำไปสู่การปรับพฤติกรรมของตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองมีงานทำประจำ และเรียนหนังสือควบคู่ไปด้วย

3.3 ด้านการประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วน

การสร้างแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนที่มีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จได้อย่างมั่นคงนั้น ไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานเดียวทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จึงต้องมีการประสานความร่วมมือในหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนในลักษณะการทำงานแบบเครือข่าย เช่น คณะกรรมการสงเคราะห์ หรือสถานประกอบการ เข้ามาร่วมวางแผน จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการช่วยเหลือเยาวชนทั้งระหว่างฝึกอบรม และภายหลังการปล่อยตัว รวมถึงการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการ เพื่อให้เยาวชนได้ทดลองออกไปฝึกประสบการณ์และใช้ชีวิตก่อนการปล่อยตัว ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ตอบโจทย์กับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนเข้าสู่สถานประกอบการร่วมกับเครือข่ายผู้ผ่านการอบรมในการติดตาม สงเคราะห์ภายหลังการปล่อยตัว เพื่อให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือ และติดตามเยาวชนให้ได้รับสวัสดิภาพและการคุ้มครองสวัสดิการ ที่เหมาะสมตรงตามสภาพปัญหาและความจำเป็น

3.4 ด้านการพัฒนาศักยภาพศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร

โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1) **ด้านการอบรม** จำนวนนักจิตวิทยาประจำศูนย์ฯ มีจำนวนไม่เพียงพอ ส่งผลให้นักจิตวิทยาไม่สามารถรับเคสเยาวชนที่เข้ามาปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้พิพากษาสมทบจึงเข้ามามีบทบาทโดยต้องได้รับการอบรมด้านจิตวิทยา แต่พบว่าการอบรมด้านจิตวิทยานั้นยังขาดในเรื่องของการประเมินผลในการอบรม และการอบรมในเชิงปฏิบัติการ

2) **ด้านสถานที่** ด้วยจำนวนเยาวชนที่เข้าสู่แผนกระบวนการฟื้นฟูฯ มีจำนวนมาก จึงควรมีการปรับปรุงและเพิ่มจำนวนห้องให้คำปรึกษาให้เพียงพอ

3) **ด้านศักยภาพผู้ให้คำปรึกษา** (ผู้พิพากษาสมทบ) เป็นผู้ที่ความประสบความสำเร็จในชีวิตมาก่อนดำรงตำแหน่ง เมื่อมาทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่เยาวชน เมื่อพบเยาวชนที่มีปัญหาอาจจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจในบริบทที่ผู้ให้คำปรึกษานั้นไม่เคยประสบพบเจอมา ส่งผลให้เกิดความคาดหวังที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ข้อเท็จจริงพบว่าเยาวชนบางคนไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ ด้วยข้อจำกัดด้านศักยภาพของเยาวชนที่แตกต่างกัน จึงเกิดความรู้สึกผิดหวัง ซึ่งตามหลักกระบวนการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น โดยไม่ควรมีหลักเกณฑ์ในการชี้วัด หากเพียงแต่ผู้ได้รับคำปรึกษานั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงแค่เล็กน้อยก็ย่อมถือว่าประสบความสำเร็จในกระบวนการการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

4) **ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน** จากปัญหาของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในแต่ละรายมีความแตกต่างกัน รวมไปถึงประเด็นปัญหาบางประการที่มีความละเอียดอ่อน ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปัญหาที่ผู้ให้คำปรึกษาพบเจอ จึงควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบ Case Conference เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเป็นการพัฒนาศักยภาพผู้ให้คำปรึกษาให้ได้เข้าใจปัญหาของเยาวชนที่มีความแตกต่างร่วมกัน

อภิปรายผล

สถานการณ์กระทำความผิดของเยาวชนในปัจจุบันนั้นมีรูปแบบการกระทำความผิดรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยช่วงอายุของเยาวชนที่กระทำผิดนั้นมีแนวโน้มต่ำลง ซึ่งมีการแสดงออกทางพฤติกรรมของเยาวชนที่มีความเบี่ยงเบนมากขึ้น ภายใต้บริบทในสังคมยุคใหม่ เช่น การทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง การติดสุราและบุหรี่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การจำหน่ายและเสพยาเสพติด การเล่นการพนัน การติดเกมออนไลน์ การเสพสื่อลามกอนาจาร การแข่งรถจักรยานยนต์ เป็นต้น จนนำไปสู่การกระทำความผิดของเยาวชน เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับจราจร การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การใช้ความรุนแรง เป็นต้น เมื่อเกิดกรณีที่เยาวชนได้กระทำความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง ไม่เคยได้รับการลงโทษจำคุกจากคำพิพากษาสูงสุด (กระทำผิดครั้งแรก) โดยที่เยาวชนนั้นเกิดความตระหนัก มีจิตสำนึก จากการกระทำความผิดที่ได้กระทำลงไป และเห็นว่าสามารถเข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้ ซึ่งกฎหมายได้ให้สิทธิและความคุ้มครองเยาวชนที่ได้กระทำผิดนั้น พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ตามมาตรา 73 (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) เพื่อให้เยาวชนที่กระทำความผิดนั้นได้เข้าสู่กระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การเข้าศูนย์ฝึกอบรม ทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ตามคำสั่งศาล ซึ่งเป็นการมอบโอกาสให้เยาวชนนั้นสามารถกลับตัวเป็นบุคลากรที่ดีและเติบโตอย่างมีคุณภาพให้กับสังคม

แต่ในทางกลับกัน เมื่อเกิดกรณีที่เยาวชนได้กระทำความผิดซ้ำ จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชนนั้นมีความเหมาะสมกับรูปแบบการกระทำความผิดและพฤติการณ์ของเยาวชนในสังคมยุคปัจจุบันหรือไม่ มีปัจจัยในด้านใดที่เป็นสาเหตุสำคัญที่มีอิทธิพลและสร้างแรงกระตุ้นให้เยาวชนนั้นกระทำความผิดซ้ำ และควรมีการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมอย่างไร เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับพฤติกรรมของเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ และลดอัตราการเกิดการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ สถาบันครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่

1.1) ปัจจัยภายใน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

(1) ความคึกคะนองของวัยรุ่น ถือเป็นสาเหตุสำคัญที่มาจากความรู้สึกภายในจิตใจ ซึ่งในการวิจัยนี้หมายถึง ความสามารถทางความรู้สึกนึกคิดที่ได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ เช่น มีความไม่เข้าใจในบทบาทของตนเองและผู้ใหญ่ มีความอยากรู้อยากลอง มีทัศนคติที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ มีความกล้าที่จะลองสิ่งใหม่ที่ไม่เคยได้ทำทั้งสิ่งที่ถูกและผิด มีความต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นยอมรับ มีพฤติกรรมเลียนแบบจากสื่อหรือบุคคลใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากช่วงอายุที่ยังขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิต ขาดวุฒิภาวะ ขาดการคิดไตร่ตรองแบบมีเหตุผล ขาดความยับยั้งชั่งใจ มีความรู้สึกหรือตอบสนองไวต่อสิ่งยั่วยุหรือสิ่งเร้า มีความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ได้น้อย มีอารมณ์ที่รุนแรงแปรปรวนและขาดความอดทนมากกว่าในช่วงวัยอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยาวัยรุ่นของ พรรณพิไล ศรีอาภรณ์ (2537 อ้างถึงใน ปิยวร กุมภิรัตน์, 2546) ได้อธิบายว่า โดยอารมณ์ของวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ก้าวร้าวรุนแรง เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉา เกลียดชัง เป็นต้น 2) เก็บกดเอาไว้ เช่น ความกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าใจ กระอักกระอวลใจ สลดหดหู่ เสียใจ อารมณ์ประเภทนี้เป็นอันตรายต่อวัยรุ่นมากที่สุด และ 3) อารมณ์สนุก เช่น

ความรัก ชอบ สุขสบาย พอใจ ตื่นเต้น เป็นต้น ซึ่งอารมณ์เป็นความรู้สึกหรือความสะเทือนในที่ร่างกายถูกสิ่งเร้าอื่นมาเร้า

(2) การคบเพื่อน เยาวชนเป็นวัยที่มีพัฒนาการในการเรียนรู้และการรับรู้ ซึ่งมีความสำคัญต่อพื้นฐานในการใช้ชีวิตในสังคม และยังผลต่อทักษะ พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติ ตลอดช่วงเวลาในชีวิต หากเยาวชนได้รับการเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิดที่เยาวชนให้การยอมรับหรือใช้ชีวิตอย่างใกล้ชิดเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน จะส่งผลให้เกิดการสั่งสะสมพฤติกรรมทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ด้วยความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดกับเพื่อนหรือรุ่นพี่ ที่มีลักษณะนิสัย ความคิด ความชื่นชอบ สังคมที่อยู่อาศัยที่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดความสนิมสนม มีความเข้าใจ เกิดความไว้ใจหรือเชื่อใจเกิดความรักที่มีความผูกพัน เกิดการให้ความสำคัญ เกิดการให้ความยอมรับนับถือ ส่งผลให้เยาวชนนั้นมีความเห็นอกเห็นใจ ความเห็นพ้องต้องกันไปในทิศทางเดียวกันกับบุคคลใกล้ชิดนั้น รวมไปถึง สามารถปรึกษาปัญหาทุกข์สุข และความลับต่างๆ กับบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นได้อย่างเปิดเผย ซึ่งเป็นการสร้างอิทธิพลต่อความรู้สึก การตัดสินใจ การกระทำ และค่านิยม จึงทำให้ไม่สามารถปฏิเสธคำขอร้องได้ เนื่องจากเกิดความกลัวการสูญเสีย หรือเป็นการสร้างความขัดแย้ง ส่งผลเสียต่อสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน จนนำไปสู่พฤติกรรมการกระทำผิดทั้งที่เป็นการกระทำความผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) Aker (1985) คือ การคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association) เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับค่านิยมในการให้การยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือถูกต้องตามกฎหมาย โดยมิติการคบหาสมาคม คือ การที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมเดียวกัน และยังเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีการเลียนแบบ และสนับสนุนพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมที่ถูกกฎหมาย กลุ่มบุคคลสำคัญ คือ ครอบครัว เพื่อน โดยมีระยะเวลานานกว่า มีความถี่บ่อยครั้งมากกว่า จะส่งผลให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นมากกว่า และการเลียนแบบ (Imitation) การเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมหลังจากที่ได้มีการสังเกตพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบจะเกิดขึ้นนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ และรูปแบบพฤติกรรมที่ถูกสังเกต ตลอดจนผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น (จอมเดช ตรีเมฆ, 2561)

(3) การขาดความตระหนักรู้ในผลการกระทำ มีผลสืบเนื่องมากจากกระบวนการเลี้ยงดูปลูกฝังจิตสำนึกในช่วงวัยเด็กจากคนในครอบครัว โดยเริ่มต้นจากการปกป้อง ส่งเสริม สนับสนุน หรือปล่อยปละละเลยในการกระทำที่อาจมองว่าเป็นการกระทำของเด็กนั้นเป็นการกระทำที่ยังไม่รู้ประสีประสา ไม่รู้ถึงความผิดชอบชั่วดี เมื่อวัยเด็กกระทำผิดเล็กน้อย อาจจะไม่ได้รับการตักเตือนอย่างมีเหตุผลว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผิด จึงอาจทำให้เกิดความเข้าใจว่าสิ่งที่ทำนั้นจะไม่ได้รับการลงโทษ และอาจรวมไปถึงการขาดความสังเกตพฤติกรรมตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กที่สามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม หรืออารมณ์ที่มีความแตกต่างจากเด็กในวัยเดียวกัน ที่เป็นสัญญาณสำคัญของการเริ่มต้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนตั้งแต่วัยเด็กที่เกิดจากบุคคลในครอบครัวกระทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง เมื่อก้าวเข้าสู่วัยรุ่น จึงมีความกล้า มีความมั่นใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ปราศจากการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรอง ขาดประสบการณ์ในการใช้ชีวิต จึงไม่สามารถสร้างความตระหนักรู้ในผลกระทบที่มีจากการกระทำของตนเอง ครอบครัวคนในสังคม จากการกระทำที่ผิดกฎหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวุฒิ นะวาระ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง มาตรการลงโทษทางอาญา: ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำ ในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า เด็กกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติดอาจเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อ่อนด้วยประสบการณ์ และขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีต่างๆ เนื่องจากความเป็นเด็กจึงควรได้รับการคุ้มครองมากกว่าเยาวชนที่ถือว่าเป็นผู้มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด

(4) ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา หรือความบกพร่องบางประการ โดยเยาวชนบางส่วนที่กระทำผิดจะมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และเยาวชนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับคาบเส้นจะประสบปัญหาทางด้านการศึกษาจากการเรียนรู้ที่ช้า ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ทำให้เด็กขาดความรู้และทักษะที่ควรได้รับตามวัย เช่น การจัดการอารมณ์ การแก้ไขปัญหา ขาดกำลังใจ ขาดแรงจูงใจ ขาดความภูมิใจในตนเอง เป็นต้น รวมไปถึงการถูกต่อว่าจากคนรอบข้างหรือคนในครอบครัว ไม่ได้รับการยอมรับหรือชื่นชม เพื่อนล้อเลียน จนทำให้เกิดความรู้สึกด้อยค่า เกิดความเก็บกด จึงแสวงหาตัวตนจากกลุ่มเพื่อนที่มีปัญหาหรือมีลักษณะบุคลิกหรือนิสัยที่คล้ายคลึงกัน จนนำไปสู่การรวมตัวกันและสร้างแรงสนับสนุนในกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือเบี่ยงเบนที่ไม่ได้รับการยอมรับ จากการกระทำผิดเล็กน้อยจนนำไปสู่การกระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น การใช้อาวุธปืนและระเบิด การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนถึงแก่ชีวิต การข่มขืนกระทำชำเรา การทารุณกรรมสัตว์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนของสุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ (2549) ได้อธิบายไว้ว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มักเกิดจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจประกอบกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ยั่วยุ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปสาเหตุของการกระทำความผิดของของเด็กและเยาวชนที่สำคัญ

2) ปัจจัยภายนอก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

2.1) ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว โดยเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่จะกระทำผิดสูง มาจากปัญหาจากความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว เช่น มีการหย่าร้าง มีการใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีการกระทำผิดที่เป็นการละเมิดต่อเยาวชน มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนในทางที่ผิดแก่เยาวชนในทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมไปถึงการมีปัญหาภายในครอบครัว การเกิดความเจ็บป่วย การติดยาเสพติดหรือติดสุราเรื้อรัง ความไม่พร้อมหรือการไม่มีวุฒิภาวะที่เพียงพอของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จนนำไปสู่การขาดความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวทางด้านบวก เช่น ความรัก ความเอาใจใส่ การสร้างจิตสำนึกที่ดี การสนับสนุนที่ดี การให้คำปรึกษา การสื่อสารที่ดี การมีเหตุผล การอบรมตักเตือน การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันภายในครอบครัว การเอาใจใส่และมีร่วมร่วมในการแก้ไขในปัญหาต่างๆ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรชร เกตุเทียน, สุขสมัย สุทธิบดี, อุทัย อาทิเวช และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า ปัญหากฎหมายความรับผิดทางอาญาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย พบว่าปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางครอบครัว บิดา มารดา หรือผู้ปกครองจึงมีความสำคัญในการให้การอบรมสั่งสอนควบคุมดูแล

2.2) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ เมื่อประเทศไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ที่ผ่านมา ทำให้อัตราการเติบโตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศไทยเกิดการชะลอตัว ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนเป็นอย่างมาก เช่น การว่างงาน ภาระหนี้สิน ภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ด้วยภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตจากค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นเกิด การสวนทางกับรายได้ที่ลดน้อยลงหรือขาดรายได้ จากความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้างสังคม หัวหน้าครอบครัวจึงต้องแบกรับปัญหาทางด้านการเงิน ซึ่งนำไปสู่ความเครียด ความกดดัน ส่งผลให้เยาวชนถูกละเลยความรู้สึก ไม่ได้รับความรัก การเอาใจใส่ ไม่ได้รับการอบรม สั่งสอน และคำปรึกษาที่ดี ไม่มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในครอบครัว รวมไปถึงในบางครอบครัวมีการส่งเสริม สนับสนุน บังคับขู่เข็ญ ทารุณกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อใช้เยาวชนเป็นเครื่องมือ

หรือมีส่วนร่วมในการกระทำผิด เช่น การลักทรัพย์ การบังคับใช้แรงงาน การบังคับให้ขอทาน เร่ร่อน การทำสื่อลามกอนาจาร การค้าประเวณี การส่งของผิดกฎหมาย เป็นต้น โดยการกระทำผิดเหล่านี้เป็นการแสวงหาประโยชน์จากเยาวชน ซึ่งเป็นการสร้างบาดแผลทั้งทางร่างกายและจิตใจให้แก่เยาวชนในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ เพชรานันท์, อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ และยุวดี เทอดอุดมธรรม (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ 1) ตัวผู้กระทำความผิด 2) สภาพครอบครัวของผู้กระทำความผิด 3) สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด และ 4) สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

2.3) สื่อสังคมออนไลน์ ในยุคปัจจุบันได้มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีให้เกิดความก้าวหน้า มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การหลั่งไหลของข้อมูลนั้นถูกเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดีที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชน โดยเยาวชนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย ซึ่งส่งผลกระทบ สร้างอิทธิพล และสร้างความเสียหายต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านความปลอดภัย กระบวนการทางความคิด พฤติกรรม จนนำไปสู่การเลียนแบบ เช่น การใช้ความรุนแรง การฆ่าตัวตาย การเข้าถึงสื่อลามกอนาจาร การเข้าถึงวิธีการใช้อาวุธปืนหรือซื้อขายยาเสพติด การเข้ากลุ่มลับต่างๆ ที่มีลิทธิความเชื่อ และมีค่านิยมที่ผิดศีลธรรมและกฎหมาย การพนันออนไลน์ การขายสินค้าผิดกฎหมาย การเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัยหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าที่เป็นมิจฉาชีพจนนำไปการถูกล่อลวง ข่มขู่ คุกคาม การกลั่นแกล้งทางออนไลน์จากการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวทางออนไลน์ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ปัญญา และเสาวลักษณ์ ทาแจ้ง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน: สังคมไทยยุค 4.0 ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า เนื่องด้วยปัจจุบันเยาวชนของไทยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ซึ่งเยาวชนสามารถเข้าสู่สื่อที่อันตรายได้ง่ายโดยต้องยอมรับว่ายุค 4.0 สื่อเป็นสิ่งที่ยากต่อการควบคุม จึงเป็นช่องว่างในการเกิดอาชญากรรมและคดียาเสพติดอย่างมากมาย จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมักมีพฤติกรรมที่ไม่เกรงการลงโทษของกฎหมาย ทำให้เกิดเครือข่ายและตั้งกลุ่มโดยใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทางก่อความวุ่นวายในสังคม ก่ออาชญากรรมที่รุนแรงขึ้น

2.4) การศึกษาและการประกอบอาชีพ เมื่อเยาวชนได้กระทำผิด และเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จะส่งผลกระทบให้เยาวชนเสียโอกาสในการศึกษา จากการไม่สามารถจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามหลักเกณฑ์ตามช่วงอายุ เนื่องจากต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน จากการมีพฤติกรรมการกระทำผิดในสถานศึกษา เช่น การทะเลาะวิวาท การนำยาเสพติดเข้ามาในโรงเรียน หนีเรียน ผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ เป็นต้น เมื่อออกจากโรงเรียนแล้วบางรายไม่ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง จึงต้องหันไปประกอบอาชีพที่ไม่เป็นกิจลักษณะ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน อันนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมาย เช่น การประกอบอาชีพรับจ้าง การใช้แรงงาน พนักงานรายวันในสถานบันเทิง รวมถึงการถูกชักจูงไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายได้ผลตอบแทนสูง เช่น การลักลอบขนส่งยาเสพติด การค้าประเวณี การพนันออนไลน์ การเปิดบัญชีม้า เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา นามวงศ์, กัญญ์ฐิตา ศรีภา และเสกสัณ เครือคำ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้อง กับยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรปราการ ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า โดยปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่

เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ การไม่ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาไม่เพียงแต่เกิดจากตัวเด็กและเยาวชนไม่ชอบเรียนหนังสือเท่านั้น แต่ยังรวมถึงโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาไม่ต้อนรับและไม่ให้โอกาสในการรับเด็กและเยาวชนที่เคยถูกดำเนินคดีเข้าศึกษาด้วย พบว่าหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกมา ไม่รู้จะทำอะไร และความกดดันของสังคม และปากท้องที่ต้องกิน ต้องใช้จ่ายของตัวเอง ประกอบกับการไม่มีทักษะอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหา หรือได้เรียนรู้วิธีที่ถูกต้องในการจัดการกับปัญหา การจำหน่ายยาเสพติดเป็นการหารายได้อีกทางหนึ่งที่ได้เงินมาแบบง่ายดาย

สรุป

แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน

จากปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นถึงปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน ให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนนั้นเกิดประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง ซึ่งแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน ได้แก่

1) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ควรต้องพิจารณาและทำความเข้าใจปัจจัยที่เกิดจากข้อเท็จจริงที่เยาวชนนั้นต้องเผชิญร่วมด้วย เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคมในบริเวณที่อยู่อาศัย ความยากจน การทำร้ายร่างกาย จิตใจ การละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วเกิดจากสาเหตุจากปัจจัยหลัก คือ ปัญหาสภาพสังคมที่เหลื่อมล้ำ ปัญหาครอบครัวที่ไม่มีความพร้อมในการดูแลเยาวชน และสภาพทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจนนำไปสู่การกระทำผิด และควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และปรับปรุงแก้ไขและกำหนดบทลงโทษให้มีความเหมาะสมมากที่เพียงพอที่จะลงโทษให้เยาวชนนั้นเกิดความเกรงกลัว มีความทันสมัยมีความครอบคลุมและควบคุมในระยะยาว จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนที่แท้จริง โดยเฉพาะกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบร่วมกับการกระทำของเยาวชนในทางอาญาด้วย เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ทั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เมื่อเยาวชนได้กระทำผิด มีผู้ปกครองบางส่วนมักจะมีการแสดงความคิดเห็นในเชิงตัดพ้อว่า ตนเองต้องประกอบอาชีพหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาดูแลเยาวชน หรือโทษว่าสังคมสร้างความกดดัน จนทำให้เยาวชนนั้นได้กระทำความผิด ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนเยาวชน คือ หน้าที่หลักของผู้ปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 23 (ราชกิจจานุเบกษา, 2546)

ดังนั้น ด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและกำหนดบทลงโทษให้มีความเหมาะสมมากที่เพียงพอที่จะลงโทษให้เยาวชนนั้นเกิดความเกรงกลัว มีความทันสมัยมีความครอบคลุมและควบคุมในระยะยาว จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชนที่แท้จริง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งว่าระดับเพียงใดที่สังคมยอมรับได้ นอกเหนือจากกรณีตั้งครรภ์เพราะเป็นผู้เสียหายจากการถูกกระทำในคดีอาญา ในกรณีการมีบุตรโดยไม่พร้อม กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของเยาวชน กฎหมายที่ยกระดับมาตรฐานอาชีพครู โดยเฉพาะกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบร่วมกับการกระทำของเยาวชนในทางอาญาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา แสวงจิตร์, สอาด หอมมณี และคมสัน สุขมาก (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่

กระทำความผิดซ้ำ ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำความผิดซ้ำนั้น มีทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในตัวเยาวชนเอง ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ คือ สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำที่เกิดจากบทลงโทษที่ไม่เหมาะสม และลักษณะของกฎหมายที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เมื่อเยาวชนกระทำความผิดถูกจับกุมและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษา หรือรับการบำบัดฟื้นฟูสำหรับเยาวชนแล้ว มิได้รู้สึกเข็ดหลาบกับการต้องโทษ กลับคิดว่าตนเป็นเยาวชนย่อมได้รับการลดโทษและรับโทษในระยะสั้น ก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติและกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งในการกระทำความผิดครั้งหลังหรือครั้งต่อๆ มาอาจเป็นการกระทำความผิดเช่นเดิมหรือร้ายแรงกว่าเดิม

2) ด้านการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การวิเคราะห์สภาพจิตสำนึก การประเมินสภาพ การสำรวจสภาพปัญหา สาเหตุ และปัจจัยที่ส่งผลให้เยาวชนกระทำผิดของแต่ละคนนั้น ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินกำหนดแผนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูของเยาวชนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม โดยการให้คำปรึกษาแนะนำ การบำบัดด้านจิตวิทยา การเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ หรือกิจกรรมต่างๆ โดยมีการกำหนดเงื่อนไข และนัดติดตามพฤติกรรม ซึ่งพบว่า เยาวชนมีการปรับเปลี่ยนความคิดนำไปสู่การปรับพฤติกรรมในด้านต่างๆ ดีขึ้น

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ต้องยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียม บนพื้นฐานของสภาพปัญหาและความต้องการของเยาวชน 5 ด้าน ได้แก่1) การมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง 2) การได้ศึกษาต่อหรือมีงานทำ 3) การใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์เหมาะสม 4) ความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว และ 5) การคบเพื่อนที่เหมาะสม รวมไปถึงการส่งเสริมศักยภาพเชิงบวก ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การตระหนักต่อหน้าที่และบทบาทของตนเองในการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งจะเป็นเกราะป้องกันหรือภูมิคุ้มกันทางสังคมให้เยาวชนในการวางเป้าหมายในการดำเนินชีวิตภายหลังการปล่อยตัวอย่างเหมาะสม และการนำโมเดลการมีชีวิตที่ดี (Good Lives Model: GLM) ซึ่งมีแนวคิดหลัก คือ การระบุให้ได้ว่าเป้าหมาย หรือความต้องการพื้นฐานของเยาวชนคืออะไร และวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายหรือความต้องการนั้น มาใช้เพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศนีย์ เหมวัตถกิจ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษากระบวนการควบคุมตนเอง: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดซ้ำ สำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร11 (ศาลเยาวชนและครอบครัว) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ว่า แนวทางการให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่สำหรับส่งเสริมการควบคุมตนเองในเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการก่อนให้คำปรึกษา เป็นการฝึกอบรมผู้ให้คำปรึกษา การประเมินระดับความเสี่ยงก่อนให้คำปรึกษา และการสร้างสัมพันธภาพ 2) ทำความเข้าใจสาเหตุหลัก เป็นการทำความเข้าใจเนื้อแท้ของปัญหา การเรียนรู้มุมมองเด็ก และการสร้างปัญหาร่วมกัน 3) ดำเนินการและติดตามผล เป็นการจัดกิจกรรมจัดกลุ่มเพื่อสร้างความสัมพันธ์ การสร้างสถานการณ์จำลอง ยกตัวอย่างให้ได้คิด ปรับเปลี่ยนมุมมองผู้ให้ข้อมูลหลัก ให้ความรู้ใหม่หรือเพิ่มเติมความรู้เดิม เสริมสร้างการตระหนักรู้ถึงข้อเท็จจริง วิธีการอื่นควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษา การเสริมแรง และการติดตามและประเมินหลังการให้คำปรึกษา

3) ด้านการประสานความร่วมมือในทุกภาคส่วน โดยต้องมีการประสานความร่วมมือและการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนในลักษณะการทำงานแบบเครือข่าย ซึ่งควรมีแนวทางในการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์และประเมินผลพัฒนาการของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง 2) การศึกษาข้อมูลจากความต้องการและสภาพปัญหาของเยาวชน ไปประกอบในการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้

เยาวชน 3) การติดตามโดยอาศัยเครือข่ายของผู้แทนชุมชนหรือกลุ่มอาสาสมัคร 4) เน้นการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเยาวชนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และ5) เน้นให้เยาวชนผู้กระทำผิดที่สำนึกในการกระทำผิดได้รับโอกาสเริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงตนเองใหม่ รวมไปถึงการให้โอกาสทั้งจากครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิพร โกวิท, พรทิพย์ วงศ์ผดุง และศราวุธ โสมะเกษตริน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า 1) มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ มีกฎหมายหลายฉบับ โดยมีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายหลัก 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ได้แก่ สภาพครอบครัว สภาพจิตใจ การได้รับโอกาสจากสังคม และ กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูของหน่วยงาน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร งบประมาณ และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานฯ โดยมีแนวทางการบูรณาการทำงาน ได้แก่ การส่งต่อและการบูรณาการข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยการวางแผนติดตาม ให้สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนรับช่วงต่อหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรม

4) ด้านการพัฒนาศักยภาพศูนย์ให้คำปรึกษาฯ ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการให้คำปรึกษาฯ ได้แก่ 1) ด้านการอบรมด้านจิตวิทยาให้มากยิ่งขึ้น 2) ด้านสถานที่ โดยปรับปรุงและเพิ่มจำนวนห้องให้คำปรึกษา 3) ด้านศักยภาพผู้ให้คำปรึกษา ด้วยการสร้างความเข้าใจในปัญหาของเยาวชนที่ปราศจากความคาดหวัง 4) ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบ Case Conference ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิพล โสขุมา (2555) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการให้คำปรึกษาแนะนำและประสานการประชุมเพื่อแก้ไข บำบัดฟื้นฟู เด็ก เยาวชน และครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้สรุปผลการศึกษาไว้ว่า 1) ผู้พิพากษาสมทบผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำบางรายยังขาดทักษะทางด้านจิตวิทยาเด็กและเยาวชน 2) ผู้พิพากษาสมทบผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำบางรายยังยึดติดอยู่ในบทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อมาปฏิบัติหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำจึงใช้ท่าทีในลักษณะของการอบรม สั่งสอน หรือกล่าวตำ หนิเกี่ยวกับความประพฤติหรือพฤติกรรมการกระทำความผิดของผู้รับการปรึกษาแนะนำ 3) การมาปฏิบัติหน้าที่ผู้ให้การปรึกษาแนะนำของผู้พิพากษาสมทบไม่ต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นกระบวนการ 4) ผู้พิพากษาสมทบบางรายยังไม่เห็นความสำคัญของการมาปฏิบัติหน้าที่ผู้ให้การปรึกษาแนะนำเท่าที่ควร และเห็นว่ามีที่มาจากการที่ศาลเยาวชนและครอบครัว เพิ่งจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาฯ เป็นระยะเวลาไม่นาน ทำให้ผู้พิพากษาสมทบยังขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคทางด้านจิตวิทยา ไม่มีประสบการณ์มากพอในการให้การปรึกษาแนะนำและขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะ

1) เสนอให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเยาวชน เปิดใจยอมรับที่จะพัฒนา แก้ไขและปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการให้ตรงกับสภาพปัญหาของเยาวชนในยุคสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป

2) เสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเยาวชน ให้เกิดความเท่าเทียม เสมอภาค ปรับบทลงโทษให้มากเพียงพอ ตามความรุนแรงของพฤติการณ์ของเยาวชนที่ก่อเหตุ และผู้ปกครองควรได้รับโทษทางอาญา เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

3) เสนอให้ปรับและกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเยาวชนจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความเข้าใจสภาพปัญหาต่างๆของเยาวชนอย่างแท้จริง มีความรู้ และมความสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างเหมาะสม

4) เสนอให้มีการโน้มน้าวให้ผู้เสียหาย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตามมาตรา 90 แห่ง พ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เยาวชน และครอบครัว มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบข้อผิดพลาด ปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่เหมาะสม ไม่หวนมากระทำความผิดซ้ำ และผู้เสียหายรู้สึกว่าตนเองได้รับการบรรเทาเยียวยาความเสียหายตรงตามความต้องการ

5) เสนอให้กระบวนการยุติธรรม มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักให้เยาวชนที่กระทำความผิดนั้น มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เสียหายหรือครอบครัวผู้เสียหาย จากผลการกระทำผิดของตนเองมากกว่าที่เป็นอยู่

6) เสนอให้ผู้ให้คำปรึกษา (ผู้พิพากษาสมทบ) ควรต้องมีการพัฒนาศักยภาพการให้คำปรึกษา โดยจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจที่ปราศจากความคาดหวังในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำของแต่ละบุคคลที่มีปัญหาหรือต้นทุนทางสังคมที่มีความแตกต่างกัน โดยปรับคำปรึกษาให้เกิดความสอดคล้องกับเยาวชน และควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้ให้คำปรึกษาในรูปแบบ Case Conference

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). *รายงานสถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2565.* สืบค้นจาก https://www.djop.go.th/navigations/.

กิ่งกาญจน์ เพชรานันท์. อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์. และยุวดี เทอดอุดมธรรม. (2566). การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ: กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนวัตกรรมสังคม.* 6(1). 135–164.

จอมเดช ตรีเมฆ. (2561). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา.* ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

จินตนา นามวงศ์. กัญญ์ฐิตา ศรีภา. และเสกสัณ เครือคำ. (2566). การศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์.* 8(2). 606–616.

ทรรศนีย์ เหมวัตถกิจ. (2564). *การศึกษากระบวนการควบคุมตนเอง: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนที่ไม่กระทำผิดซ้ำสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 11 (ศาลเยาวชนและครอบครัว)* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตที่ไม่ได้เผยแพร่). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.

นริศรา แสวงจิตร์. สอาด หอมมณี. และคมสัน สุขมาก. (2561). ปัญหาการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม.* 14(1). 335–339.

บรรชร เกตุเทียน. สุขสมัย สุทธิบดี. อุทัย อาทิเวช. และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2562). การวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน. *วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์.* 9(3). 730–743.

ประเทือง ธนิยผล. (2555). *กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดี.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปิยวร ภุมภิรัตน์. (2546). *ปัจจัยสังคมและวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในจังหวัดแพร่* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตที่ไม่ได้เผยแพร่). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

ราชกิจจานุเบกษา. (2546). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.* เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก. ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2546.

ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553.* เล่ม 127 ตอนที่ 72 ก. ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2553.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองสารนิเทศ. (2567). ผบ.ตร.รับรายงานผลการศึกษาอายุการกระทำผิดเด็กเยาวชน. สืบค้นจาก https://saranitet.police.go.th/pr-news/.

ศิพร โกวิท. พรทิพย์ วงศ์ผดุง. และศราวุธ โสมะเกษตริน. (2563). มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 8(5). 1948–1957.

ศิริลักษณ์ ปัญญา. และเสาวลักษณ์ ทาแจ้ง. (2563). การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชน: สังคมไทยยุค 4.0. *พยาบาลสาร.* 47(2). 514–525.

สุรีย์ กาญจนวงศ์ และคณะ. (2549). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน.* นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

อัจฉรียา ชูตินันท์. (2561). *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

อภิวุฒิ นะวาระ. (2560). *มาตรการลงโทษทางอาญา: ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานลักลอบค้ายาเสพติด* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตที่ไม่ได้เผยแพร่). มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.

อิทธิพล โสขุมา. (2555). *บทบาทและหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบในการให้คำปรึกษาแนะนำและประสานการประชุมเพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชน และครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม. สำนักงานศาลยุติธรรม.

Akers. R. L. (1985). *Deviant behavior: A social learning approach* (3rd ed.). Belmont. CA: Wadsworth.

Becker. H. S. (1963). *Outsider: Studies in the sociology of deviance.* New York: The Free Press.